

# Børn og unge med diabetes får nye behandlingstilbud i Region Midtjylland

Tekst og fotos af *Bjarne Ledet Larsen*

Steno Diabetes Center Aarhus (SDCA) har fundet sig til rette i midlertidige lokaler på Hedeager i Aarhus N. Der er ikke noget, der signalerer sygehus, da jeg nærmer mig de C.F. Møller tegnede kontorbygninger. SDCA er da også flyttet ud af Skejby Sygehus og ind på Hedeager indtil de flytter ind i Forum på Det Nye Universitetshospital når det står klar i 2022. Jeg har en aftale med diabetessygeplejerske Jette Rørstrøm fra Børne/Unge afdelingen på SDCA. Jeg er nysgerrig på, hvad diabetesbrugerne får af nye tilbud, efter at Novo Nordisk Fonden har givet penge til at hjælpe med at etablere de fem nye Steno centre i Danmark, og penge til at udvikle nye behandlingstilbud til mennesker med diabetes i Danmark. I denne artikel fokuserer vi på konsultationsområdet for børn og unge.



*her indgangspartiet til Steno Diabetes Center Aarhus*



*diabetessygeplejerske Jette Rørstrøm fra SDCA fortæller om de nye tiltag for børn og unge*

Som konsultationssygeplejerske har Jette Rørstrøm patienter næsten alle dage. To dage om ugen arbejder hun sammen med en diabeteslæge i mødet med brugerne, og de øvrige tre dage bruger hun på sygeplejerskekonsultationer, mails, udebesøg, skolebesøg, netværksmøder, udvikling og alt andet.

Jette fortæller:

- ved siden af konsultationerne, sidder jeg og udvikler gruppekonsultationer. Det bliver et af vores supplerende initiativer<sup>1</sup>. I første omgang har vi valgt at arbejde med aldersgruppen otte til ti år. I praksis kommer det til at betyde, at hver anden gang børnene kommer til kontrol, så mødes de til en gruppekonsultation på et par timer, og de øvrige gange er det normal konsultation. Vi samarbejder om at udvikle de her gruppekonsultationer i hele region Midt, så de kommer til at foregå både i Viborg, Randers, Herning og så her på SDCA.

*Hvorfor vil I gerne lave gruppekonsultationer?*

- Vi ved, at gruppeundervisningen har en positiv effekt på deltagernes egenomsorg, og på deres livskvalitet. Samtidig vil vi meget gerne give børnene nogle at spejle sig i, et netværk, de forhåbentlig kan bruge også i årene fremad. Det har også været et stort ønske fra forældre og børn om at møde nogle andre med diabetes. Så det er også et forum, vi laver for forældrene. De får muligheden ikke bare for at mødes og dele erfaringer, men vi arrangerer også undervisning for dem, og samtaler med socialrådgiver eller psykolog, hvis de ønsker det.

---

<sup>1</sup> behandlingen på steno centrene bliver delt op i standardbehandling, som er den eksisterende behandling og supplerende initiativer, som er nyudviklede behandlingstilbud. Regionerne betaler for standardbehandlingen og Novo Nordisk Fonden betaler for udviklingen af de nye behandlingstilbud, som så bliver kaldt supplerende initiativer

*Har I holdt den første gruppekonsultation?*

- vi håber at kunne holde den første gruppekonsultation i starten af 2020. Her på SDCA har vi 36 børn i alderen otte til ti år. Vi starter her i December med at lave en introdag, hvor formålet er, at børnene lærer hinanden og os at kende. Vi skal lave forskellige aktiviteter sammen, vi får besøg af hospitalsklovnene og så slutter vi af i svømmehallen sammen. En dag som gerne skulle give dem lyst til mødes igen næste gang. På den måde bruger vi også introdagen til at se, hvilke børn, der passer godt sammen. Hvordan kan vi sætte de her grupper sammen, så dynamikken passer.

*Er forældrene også med?*

- nej, ikke til gruppekonsultationerne. Der sidder de i et rum for sig selv, hvor vi så planlægger undervisning for dem, eller samtaler med socialrådgiver og psykolog, hvis de ønsker det. Der kan være spørgsmål i forhold til skolen, i eller i forhold til søskende. Vi tænker også, at forummet kan skabe et netværk, hvor forældrene kan udveksle erfaringer.

*Hvornår slutter man med at gå i gruppekonsultationer?*

-det gør man når man overgår til ungeambulatoriet, og det er når man er en 16-18 år, det er sådan lidt flydende og individuelt. Vi håber at få lov til at følge grupperne hele vejen op til når de bliver

unge, og kommer i ungeambulatoriet. Det er jo både fordi, så kender de hinanden efterhånden som de følges ad op i aldersgrupperne, men også fordi vi håber, at de bliver et netværk for hinanden, også senere i livet.

*så de unge i grupperne vil følge hinanden helt indtil ungeambulatoriet stopper når de er 25?*

-ja, det er vores håb. I første omgang er der kun sat penge af til det her tre-årige projekt, men vi håber, det fortsætter bagefter.

*hvad så hvis gruppen ikke fungerer?*

-ja, der vil også være nogle grupper, der ikke fungerer. I den forbindelse skal vi som personale have undervisning i gruppedynamik, for at kunne hjælpe børnene bedst muligt. Det er måske også vigtigt at sige, at det er et frivilligt tilbud til børnene. Hvis man ikke har lyst til at deltage i gruppekonsultationerne, så fortsætter man bare sine normale konsultationer med en læge og en sygeplejerske.

Men hvordan grupperne udvikler sig hen af vejen, det ved vi jo ikke. Det kan godt være, at det ikke er de samme grupper, der skal køre hele vejen. Måske bliver der for stor spredning i udvikling og interesser, og så tænker vi at blande grupperne igen, når aldersgrupperne skifter. Vi håber lidt, at det netværk vi skaffer dem her, kan de tage med videre i livet.

**Andre nye behandlingstilbud på vej - transitionsprogram og madklub**

På SDCA har man flere supplerende initiativer i støbeskeen. Et af dem er

transitionsprogrammet, som handler om at give unge en glidende overgang til voksenkonsultationerne.

*hvordan foregår det?*

-når man bliver 17-18 år og overgår til ungeambulatoriet, så er der en behandler der følger med. Sygeplejersken fra børneambulatoriet følger med, men så er der en læge fra voksenambulatoriet. Sådan kører det indtil de er omkring 25 år. Transitionsprogrammet startede egentlig for mange år siden, men dengang var det bare en overleveringssamtale. Nu er samarbejdet blevet meget bredere og bedre. Der er mere sammenhæng nu. Det at den unge kender en af sine behandlere, håber vi, har den effekt, at de føler sig trygge i overgangen til ungeklinikken.

**Madklub med diætist**

- et andet supplerende initiativ vi udvikler, går ud på, at familier og børn kan komme og lave mad sammen med diætisterne. Vi har et rigtig godt samarbejde med VIA, hvor diætistuddannelserne foregår, om at låne deres køkken samtidig med, at der er diætiststuderende med.

*hvad er baggrundstanken for at komme og lave mad sammen?*

- der har været et brugerønske om at være sammen med nogle andre, der har diabetes. Så her er det også et ønske om at skabe et netværk. Måske ser aldersgrupperne lidt anderledes ud her end ved gruppekonsultationerne. Men bare at se, hvordan andre gør, er interessant. Hvordan tæller de andre kulhydrater, for det vil man jo også komme til i sådan en madklub. Og

man vil komme til at snakke om, hvordan kulhydrater egentlig virker, og om der er forskel på kulhydrater. NÅ, du reagerer sådan når du spiser pasta. Den der snak man får, når man helt konkret sidder sammen om et måltid. Det er noget andet end at sidde med en kulhydratliste.

*det kender jeg godt, det der med at fødevarer virker forskelligt, fordi diabetes kommer til udtryk forskelligt fra menneske til menneske - der er ikke noget facit*

-netop. Der er ikke noget facit. Vi er jo vant til at behandle rigtig meget, så det virker første gang. Der er diabetes lidt anderledes, både fra person til person, men også fra dag til dag. Så det er vigtigt, at man får forståelsen af, at det ikke kun er dig, der ikke kan finde ud af det. Det ER faktisk supersvært. Den forståelse kommer der også af, at man får de her snakke. Børn og unge går jo også meget alene med det, og det gør man også som familie. Så vi tror på, at det er godt at opleve andres forståelse af diabetes. Det vil give nogle gode refleksioner.

### Sidegevinster ved grupperne

Som bruger er jeg overbevist om, at der kan være konstruktive sidegevinster ved gruppekonsultationerne. Jo mere vi reflekterer, og reflekterer sammen, jo mere bearbejder og udvikler vi os. Vi vil udvikle vores egen subjektive oplevelse af det levede liv med diabetes. Det kan føre til en egenforståelse af, at det ikke er én selv, der gør noget forkert, men at det er svært for alle, at udfordringen er stor for alle. Gruppekonsultationer kan være med til at gøre hverdagen nemmere, fordi man ved, at andre kæmper med det samme. Fx

oplevelsen af en mental og følelsesmæssig mur mellem omverdenens forståelse af ens udfordringer med diabetes, og ens egen forståelse af de samme udfordringer. Altså følelsen af ikke at blive forstået af den verden man færdes i. Gruppekonsultationer kan måske være med til at give bevidstheden om, hvor vigtigt det er at formidle videre, hvor svært og uforudsigeligt og individuelt diabetes kan være. Måske kan gruppekonsultationerne også være med til at give lidt selvtillid i den daglige kamp med at forklare omverdenen, hvor svært og utilregneligt livet med diabetes kan være.

### Brugervenlige tilbud

Andre supplerende initiativer, der allerede er startet på SDCA, er klinik for atleter med type 1 diabetes, og indsats for at forebygge spiseforstyrrelser hos unge med diabetes. To virkelig vigtige områder. Kigger man på SDCA's ambition om at levere ny og banebrydende behandling, så er klinikken for de unge atleter nok det behandlingstilbud, der er mest nyskabende. Et andet supplerende initiativ de arbejder på i Aarhus, er en app til børn, unge og familier. App'en forventes at blive lanceret næste år.

Fælles for alle initiativerne er, at de ser ud til at være meget bruger-fokuserede. Her lever Aarhusianerne op til deres vision om at levere "på patientens præmisser" som de skriver i deres Visionspapir.

### Sanselig indretning

Fordi personalet på SDCA er flyttet ud af Skejby Sygehus, og ind på neutral grund,

har man gjort meget ud af, at indrette stedet meget hjemligt, og nærmest taget alt, der signalerer klinisk hospital ud af indretningen. Personalet går også i deres eget tøj. Som bruger er det spændende at se, at man som organisation har gjort sig nogle overvejelser i forhold til, hvordan brugerne oplever at være i institutionsmiljøet. Indretningen bærer præg af stor sanselighed. Der er ikke mange glatte overflader, men derimod masser af overflader, der stimulerer sanserne med taktilt modspil. Samtidig er der gjort meget ud af billedmaterialet. SDCA har fået lavet hundredevis af billeder med stærke farver, masser af naturbilleder, og billederne er ikke fastgjort til væggen, men bliver derimod placeret på hylder, og kan flyttes rundt og skiftes ud efter behag. Børnebrugerne får lov at vælge et billede, de kan have med til deres konsultation, hvis de har lyst.

Indretningen er på mange måder imødekommende i sin udstråling med vægt på naturlige materialer. Som bruger virker det naturligt, at omgivelserne understøtter det samarbejde, der foregår i lokalet. Næsten alle mennesker føler sig hjemme i naturen, så at SDCA har valgt at have mange billeder af natur, gør jo at brugerne vil føle sig mere tilpas og afslappede her. Og det er netop et vigtigt element, når man taler om behandlingsparathed. At brugeren er åben, tryk og føler sig positivt stimuleret af omgivelserne. Det er tydeligt, at der er tænkt over indretningen som en del af samtalen. Så er jorden ligesom gødet for en god og konstruktiv konsultation. Ingen tvivl om, at der bliver gjort en varmhjertet indsats i Aarhus for børn og unge med diabetes.

## FAKTABOKS SDCA

etableret 1. Januar 2018.

**Direktør:** Troels Krarup Hansen

**Særligt indsatsområde:** tværsektorielt samarbejde

**Netværk:** En del af det nationale netværk af Steno-centre - et i hver region. Udvidet samarbejde med de såkaldte Steno-partner sygehuse i Region Midt - Regionshospital Randers, Regionshospital Horsens, Hospitalsenhed Midt (Viborg) og Hospitalsenhed Vest (Herning)

Links:

SDCA's visionspapir:

[https://steno.dk/wp-content/uploads/2019/03/Aarhus-Visionspapir-visionsoplaeg\\_-\\_etablering\\_af\\_steno\\_diabetes\\_center\\_aarhus.pdf](https://steno.dk/wp-content/uploads/2019/03/Aarhus-Visionspapir-visionsoplaeg_-_etablering_af_steno_diabetes_center_aarhus.pdf)

SDCA's behandlingstilbud:

<https://www.auh.dk/om-auh/afdelinger/steno-diabetes-center-aarhus/om-os/supplerende-behandlingstilbud/>